

**Coimisiún na Scrúduithe Stáit
State Examinations Commission**

LEAVING CERTIFICATE EXAMINATION, 2007

DUTCH

HIGHER LEVEL

**Friday, 22nd June
Morning 9.30 a.m. to 12.30 p.m.**

Deel 1

Lees de onderstaande tekst en beantwoord daarna de vragen.

Iedereen wil plotseling ook een beetje Al Gore zijn

Opeens staat het weer op de politieke agenda: het broeikaseffect. “Het is erger dan twee wereldoorlogen en de grote depressie samen”, zei de Britse premier Tony Blair maandag. Zijn boodschap was: er is nog hoop, als de wereld er nu de schouders onder zet.

5   Anderhalve week geleden schreef Blair met premier Balkenende al een brief aan de andere leiders van de Europese Unie, waarin ze aandacht vroegen voor de catastrofale gevolgen van de opwarming van de aarde.

10   En dan was daar nog kroonprins Willem-Alexander, die ook al vorige week de noodklok luidde over onze dijken. Die zouden een stijgende zeespiegel niet aan kunnen.

Tot slot reisden dinsdag de natuurorganisaties langs de diverse lijsttrekkers met een nieuw rapport over ingrepen om de gevolgen van klimaatverandering in Nederland te beperken. Nergens werd ze de deur gewezen; overal waren ze welkom. Gezichten stonden stevast op bezorgd.

15   Waar komen deze zorgen vandaan? In hun regeerperiode waren Blair en Balkenende weinig geïnteresseerd in het klimaat. In Nederland zijn de subsidies voor duurzame energie opgeheven en is een zeer autovriendelijk beleid gevoerd: meer asfalt, geen rekeningrijden. Zelfs de relatief milde doelstellingen van het Kyoto-verdrag worden niet gehaald.

20   Blairs Verenigd Koninkrijk dreigt de Kyoto-doelen te missen door een stijgende kooldioxide-uitstoot van het verkeer en de industrie. De wegen in Engeland staan vol met SUV's, en de oude, slecht geïsoleerde huizen verstoken meer energie dan ooit. Besparingsprogramma's komen er niet van de grond.

25   Aan de oproep van Blair en Balkenende kunnen meerdere redenen ten grondslag liggen. Blair is een man die altijd geneigd is de wereld te redden, en die na de strijd tegen het terrorisme een nieuw doelwit nodig heeft. Het klimaat komt daarbij als geroepen.

30   Bovendien hebben de Conservatieven in Engeland het milieu als onderwerp omarmd. Blairs doemscenario, en de optimistische draai die hij er vervolgens aan weet te geven, kan hun wat wind uit de zeilen nemen.

Maar er zit meer achter. Balkenende liet weten zich geïnspireerd te voelen door de documentaire van Al Gore, *An inconvenient truth*. ‘Indringend’, vond de premier de film en de boodschap.

35   De Amerikaanse oud-vicepresident Gore schetst in de film een scenario waarin Nederland grotendeels onder water loopt en Amersfoort, een stad in het midden van het land, aan zee komt te liggen.

40   Erg feitelijk is dat niet, in elk geval voorlopig. Maar kennelijk zijn de toch zeker niet malse scenario's die het *Intergovernmental Panel on Climate Change* (IPCC) al jaren schetst, niet sterk genoeg geweest om een hype te ontketenen.

Ook een politicus als Balkenende, die kennis en wetenschap altijd hoog in het vaandel heeft staan, laat zich niet inspireren door de inzichten van wetenschappers, maar eerder door een film van een collega-politicus die met dramatische beelden de wereld probeert wakker te schudden.

- 45 De heldenrol van Gore inspireert en bepaalt zo opeens ook in Nederland de politieke agenda. Wat daarvan in de praktijk van alledag overblijft, is iets anders. De geschrokken verhalen staan bijvoorbeeld in schril contrast met de verkiezingsprogramma's van vrijwel alle partijen die meedoen aan de verkiezingen. Daarin, stelden milieuorganisaties en anderen eerder al
- 50 teleurgesteld vast, is er voor het milieu nauwelijks serieuze aandacht. Wat het IPCC, Al Gore en zelfs Tony Blair er ook over te zeggen hebben.

Vrij naar: M. Persson en M. van Calmthout, in: *de Volkskrant*, 2 december 2006

Woordverklaring

broeikasewfect (r. 1): het natuurlijk broeikasewfect –de verhoging van de temperatuur van de aarde- wordt sinds de industriële revolutie versterkt door menselijke activiteiten waarbij bijvoorbeeld CO₂ (kooldioxide) wordt uitgestoten.

Kyoto-verdrag (r. 20): de afspraak tussen 55 rijke, geïndustrialiseerde landen om de uitstoot van kooldioxide terug te dringen. De Verenigde Staten en Australië hebben het verdrag niet ondertekend.

lijsttrekker (r. 12): de politiek leider van een partij in verkiezingstijd

VRAGEN EN OPDRACHTEN

Alle antwoorden moeten in het Nederlands gegeven worden.

Deel 1: tekstbegrip (30 punten)

Beantwoord de volgende vragen in correcte en volledige zinnen. Citeren is alleen toegestaan als het niet anders kan.

- 1) Waarnaar verwijzen de volgende woorden:
'Die' (regel 9: *Die* zouden een stijgende zeespiegel)
'hun' (regel 30: kan *hun* wat wind uit de zeilen nemen)
'Daarin' (regel 49: *Daarin*, stelden milieuorganisaties)? (5 punten)
- 2) Wat wordt bedoeld met Blairs doemscenario (regel 29)?
Welke omschrijving van 'broeikaseffect' wordt in de inleiding gegeven?
Wat betekent de uitdrukking 'de noodklok luiden' (regel 9)? (5 punten)
- 3) Welke drie voorbeelden laten zien dat het broeikaseffect op de politieke agenda staat? (5 punten)
- 4) Geef drie redenen waarom Engeland niet voldoet aan het verdrag van Kyoto. (5 punten)
- 5) Waarom is het vreemd dat Balkenende zich niet door de IPCC, maar wel door Al Gore laat inspireren? (5 punten)
- 6) Volgens de auteurs van dit artikel komt het klimaat voor Blair als geroepen (regel 24-25). Licht dit toe. (5 punten)

Deel 2: commentaar (30 punten)

In de slotalinea beweren de auteurs dat er nauwelijks serieuze aandacht is voor het milieu, ondanks de roep van wetenschappers en invloedrijke politici. Ga in ongeveer 100 woorden in op de vraag hoe het komt dat een documentaire meer impact heeft dan wetenschappelijke feiten. Zouden milieuorganisaties hun strategie moeten veranderen?

Deel 3: opstel (40 punten)

Schrijf een opstel van minimaal 300 woorden. Kies één van de volgende opgaven.

- A) Kan één persoon invloed uitoefenen op het milieu? Wat kan *jij* doen voor een beter milieu?

of

- B) Je kunt beter tegen iets zijn, dan er niets aan doen